

Brüssel, 14.1.2020
COM(2020) 14 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

TUGEV SOTSIAALNE EUROOPA ÕIGLASTE ÜLEMINEKUTE JAOKS

1. Sotsiaalse Euroopa tugevdamine

„Inimesed hoolivad meie laste ja ühiskonna tulevikust ning õiglusest ja võrdsusest igas mõttes.“

Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen

Euroopas on üks maailma kõrgeimaid elatustasemeid, parimad töötingimused ja kõige tõhusam sotsiaalkaitse. Tänapäeva eurooplastel on võimalus saavutada edu ja õigus inimväärsel elule. Euroopa sotsiaalse turumajanduse alus ja meie liidu lähtekoht on sotsiaalne õiglus. Siit ka juhtmõte, et sotsiaalne õiglus ja heaolu on maailma kõrgeimate heaolustandarditega vastupanuvõimelise ühiskonna loomise nurgakivid, mis kajastub ka Euroopa püüdluses saavutada täielikult ÜRO kestliku arengu eesmärgid. Tänane Euroopa on ainulaadne koht, kus heaolu, õiglus ja jätkusuutlik tulevik on võrdselt olulised eesmärgid.

Käes on muutuste aeg. Kliimamuutuste ning keskkonnaseisundi halvenemise tõttu tuleb meil kohandada oma majandust ja tööstust, seda, kuidas me reisime ja töötame ning mida ostame ja sööme. **Euroopa roheline kokkulepega väljendas Euroopa oma soovi saada 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks.** See on meie uus majanduskasvu strateegia järgmiseks aastakümneks ning selle alusel luuakse uusi ettevõtteid ja töökohti ning soodustatakse investeringuid. Sellega tagatakse, et Euroopas on jätkuvalt maailma kõige arenenumad sotsiaalhoolekandesüsteemid ning et Euroopa on elujõuline innovatsiooni ja konkurentsivõimelise ettevõtluse keskus. Ühtlasi annaks see Euroopale vahendid, mille abil püüelda suurema ülespoole suunatud lähenemise, sotsiaalse õigluse ja ühise heaolu poole.

Tänase ja homse digimajanduse keskmes peavad olema inimesed. Eeldatakse, et ainuüksi tehisintellekti ja robotikaga luuakse järgmise viie aasta jooksul maailmas peaaegu 60 miljonit uut töökohta, kuid paljud töökohad on samal ajal muutumises või isegi kaovad. Tänu uute tehnoloogiate kasutuselevõtule tekivad uued töövõimalused ja luuakse paindlikum töökorraldus, kuid me peame tagama, et uutel töökohtadel oleks ka uus kvaliteet ja et inimestel oleksid sellise töö tegemiseks vajalikud oskused. Digimajandus ei saa tugineda 20. sajandi õigus- ja sotsiaalnormidele, nii et on saabunud aeg kohandada sotsiaalkaitset ja tagada see uues töömaailmas, samuti tuleb vaadata üle maksueeskirjad, nii et igaüks annab sotsiaalkaitstesüsteemi oma õiglase osa.

Euroopa demograafia on muutumas. Tänu meditsiini ja rahvatervise valdkonnas tehtud edusammudele **elame tänapäeval kauem ja tervislikumalt.** Sellega seoses kerkivad esile uued vajadused ja võimalused. Hõbedases majanduses ja hooldussektoris luuakse palju uusi töökohti ning kindlustatakse, et eakad inimesed saaksid jääda aktiivseks või saada vajalikku hooldust. Rahvastiku vananemise ja linnadesse liikumise tõttu on rahvaarv paljudes Euroopa maapiirkondades vähenemas. Linna- ja maapiirkondade vaheline lõhe kasvab ning seda ei saa

enam eirata. Tehnoloogilised muutused ja energiasüsteemi ümberkujundamine loovad küll uusi võimalusi, kuid neist üksi ei piisa rikaste ja vaeste vahelise lõhe ületamiseks, kui me ei aita vaestel piirkondadel jõukamatele järele jõuda.

Kõigil eurooplastel peaksid olema samad võimalused jõudsalt areneda – peame säilitama, kohandama ja parandama seda, mida meie vanemad ja vanavanemad on üles ehitanud. Praegu on ELis 241 miljonil inimesel töökoht ja see näitaja on rekordiliselt kõrge. Paraku on see vaid üks osa tervikust. Tegelikuses on ebavõrdsus siiski alles ja positiivsed arengud ei too kasu kõigile. Liiga paljud peavad ikka veel vaeva nägema, et ots otsaga kokku tulla või tuleb neil seista silmitsi ebavõrdsusest tulenevate takistustega. Paljud lapsed ja noored, kes on liiga sageli ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga, ei saa kvaliteetset haridust või tervishoiuteenuseid. Endiselt on palju eakaid, kellel puudub juurdepääs hooldusteenustele. Ebavõrdsus takistab majanduskasvu ja ohustab sotsiaalset ühtekuuluvust. Et meie lapsed ja lapselapsed saaksid kasu õiglasest, keskkonnasõbralikust ja jõukast tulevikust, peame kohe tegutsema hakkama.

Need muutused, võimalused ja probleemid mõjutavad kõiki riike ja kõiki eurooplasi. Vaja oleks käsitleda neid koos ja tegeleda muutustega ettevaatavalt.

Euroopa püüab nende põhieesmärkideni jõuda Euroopa sotsiaalõiguste samba abil. Meie sotsiaalstrateegia eesmärk on tagada, et kliimaneutraalsusele ja digitehnoloogiale üleminek ning demograafilised muudatused oleksid sotsiaalselt ausad ja õiglased.

Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärk on muuta kõigi igapäevaelu õiglasemaks, olenemata sellest, kas inimene õpib, töötab, otsib tööd või on pensionil; elab linnas või maapiirkonnas; samuti sõltumata tema soost, rassilisest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest. Kõik ELi institutsioonid kuulutasid 2017. aastal välja samba 20 põhimõtet, mille eesmärk on edendada kõigi jaoks võrdseid võimalusi ja töökohti, parandada õiglasi töötingimusi ning sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust. Põhimõtete rakendamine toetab kõrgeimal tasandil võetud kohustust, millega seatakse inimesed muutusest olenemata keskele kohale ning kedagi ei jäeta kõrvale.

Varem tehtut aluseks võttes on nüüd käes aeg see kohustus ellu viia. Riigipead ja valitsusjuhid on kutsunud üles rakendama sammast ELi ja liikmesriikide tasandil, võttes nõuetekohaselt arvesse vastavaid pädevusi.¹ Ka Euroopa Parlament on 20 põhimõtte rakendamise tähtsust rõhutanud. President von der Leyen on kinnitanud kindlat tahet esitada kohustuse elluviimise tegevuskava.

Käesolevas teatises esitatakse Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava. Selles tutvustatakse ELi tasandi algatusi, millega toetatakse samba rakendamist, ning algatatakse laiaulatuslik arutelu kõigi ELi liikmesriikide ja piirkondadega ning meie partneritega. Euroopa Parlament ja liikmesriikide parlamendid esindavad Euroopa rahvast.

¹ Euroopa Ülemkogu järelused – uus strateegiline tegevuskava 2019–2024 [viide], juuni 2019.

Nõukogu ja liikmesriikide valitsused esindavad Euroopa riike. Sotsiaalpartnerid esindavad tööandjaid ja töötajaid. Kodanikuühiskond võtab otsustavalt sõna küsimustes, mida meie kodanikud peavad eriti oluliseks.

Kõikidelt saadud seisukohtade põhjal esitame 2021. aasta alguses tegevuskava, millega viia sambas sätestatud õigused ja põhimõtted ellu.

Majanduspoliitika koordineerimise **Euroopa poolaasta** raames jätkatakse Euroopa sotsiaalõiguste sambaga seotud edusammude jälgimist. Alates käesolevast aastast integreeritakse Euroopa poolaastasse ÜRO kestliku arengu eesmärgid, et jätkusuutlikkus ja kodanike heaolu oleksid majanduspoliitika ja juhtimise keskmeks. Sellega seoses sätestatakse **iga-aastases kestliku majanduskasvu strateegias** ELi majandus- ja tööhõivepoliitika strateegia kooskõlas Euroopa rohelises kokkuleppes sätestatud prioriteetidega. See hõlmab makromajanduslikku stabiilsust, tootlikkust, õiglust ja keskkonnasäästlikkust. Maksustamise struktuur peaks tööhõivet ja majanduskasvu toetama ning olema samal ajal kooskõlas kliima-, keskkonna- ja sotsiaalsete eesmärkidega. Ebaõiglane maksustamine, sealhulgas ülemaailmsel tasandil, kahjustab riikide võimet vastata oma majanduse ja rahva vajadustele.

Ühiselt ajakohastame Euroopa sotsiaalset turumajandust, et see vastaks tänastele ja homsetele võimalustele ja probleemidele ning tagaks kõigile õiglased üleminekud.

2. Võrdsed võimalused ja töökohad kõigile

Inimeste mõjuvõimu suurendamine kvaliteetse hariduse, koolituse ja oskuste abil

Tuleviku võti peitub oskustes. Töökohti vahetatakse üha sagedamini ja töökorraldus on varasemast paindlikum, mistõttu on edu saavutamiseks vaja pidevalt õppida ja õppimist jätkata. Inimesed saavad töökohaga seotud kiiretest muutustest kasu tänu oskustele. Praegustest töötajatest peavad pooled järgmise viie aasta jooksul oma oskusi ajakohastama. Ometi ei ole juba praegu paljudel noortel põhi- ja digioskusi ning liiga vähestel on võimalus pärast haridussüsteemist lahkumist oma oskustega nõudmistele järele jõuda. Ühes kuus osaleb kümnest täiskasvanust vaid üks mõnel koolitusel ning kuna info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) spetsialistide seas on miljon töötajat puudu, ei ole võimalik teha piisavalt investeeringuid digiüleminekusse. Üle 50% ettevõtetest, kes 2018. aastal IKT-spetsialiste värbasid või püüdsid värvata, teatasid raskustest vabade töökohtade täitmisel.

Oskuste võti peitub hariduses ja koolituses. Liikmesriigid peavad kohandama riiklikke haridus- ja koolitussüsteeme kogu Euroopas, et pakkuda kaasavat ning kvaliteetset haridust ja koolitust alates noorest east ning toetada inimesi, kes võtavad vastutuse oma pideva kutsealase arengu eest kogu karjääri vältel. Vaja on teha täiendavaid jõupingutusi, et

valideerida väljaspool formaalhariduse ja -koolituse süsteeme omandatud oskusi ja pädevusi. Oskused ja kogemused, mis on omandatud töökohal, vabatahtliku tegevuse käigus või mis tahes muus mitteametlikus keskkonnas, võivad olla juhul, kui neid tunnustatakse ja väärtustatakse, uut töökohta otsivatele inimestele oluliseks trumbiks.

Selleks et teada saada, milliseid oskusi me vajame, peavad riikide valitsused ja piirkondlikud omavalitsused tegema koostööd nendega, kes teavad seda kõige paremini – tööandjate, töötajate, õpetajate ja koolitajatega. Muutlikul ja muutuval tööturul peaksid kõigil inimestel olema ulatuslikud põhipädevused, mis oleksid kindlaks aluseks nende kohanemisvõimele. Selleks et otsustada, mida ja kuidas õpetada, tuleks juhinduda tugevatest partnerlustest uute talentide otsijate ning nende koolitajate ja väljaõpetajate vahel, kombineerides seda tänapäevase prognoosimismetoodika ja hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimisega. See on eriti vajalik piirkondades, kus elanikkond väheneb ja tööandjad ei suuda enam oskustöötajaid leida. Vajalik on see ka väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks, kes on meie majanduse selgroog. Veerand Euroopa VKEdest on teatanud suurtest raskustest kogenud töötajate ja juhtide leidmisel. Üleüldisemalt on see vajalik kõikjal, kus üleminek digitehnoloogiale ja keskkonnasäästlikule majandusele nõuab uusi oskusi. Kutseharidus ja -koolitus ning õpipoisiõpe võivad suurendada nii noorte kui ka täiskasvanute tööalast konkurentsivõimet ning vastata ettevõtjate muutuvatele vajadustele. Sellise investeringuga oskuste täiendamisse ja ümberõppesse kaasnevad kulud, mida peavad jagama avalik sektor, tööandjad ja asjaomased üksikisikud. *Oskuste, tööalase konkurentsivõime ja inimkapitali keskele kohale seadmiseks ajakohastab komisjon 2020. aasta esimeses kvartalis **Euroopa oskuste tegevuskava**, sealhulgas ettepanekut võtta vastu Euroopa kutsehariduse ja -koolituse soovitus.* Uuritakse ka innovaatilisi lahendusi, mis võimaldaksid inimestel oma õpinguid ja karjääri kontrollida, näiteks tööealiste inimeste individuaalne õppekonto.

Kvaliteetne haridus ja koolitus tagab inimestele võrdsed võimalused, mis võivad aidata neil nõrkade saavutuste nõiaringist välja murda.

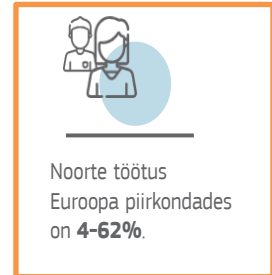
Euroopa haridusruum, mis peaks saama reaalsuseks 2025. aastaks, lihtsustab õppijate piiriülest liikumist Euroopas ning parandab juurdepääsu kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ja koolitusele. 2020. aasta kolmandas kvartalis hakkab komisjon **Euroopa haridusrumi** eesmärged edasi arendama ning kehtestab koos liikmesriikidega uue hariduse ja koolituse valdkonna koostöö raamistiku, mis sisaldab suurema tähelepanu pööramist sellele, et noored saaksid vähemalt keskhariduse ja oskaksid oma põhioskusi piisavalt ära kasutada. Programmiga „**Erasmus+**“ jätkatakse hariduse, koolituse, noorte ja spordi toetamist ja tugevdamist Euroopas ning suurendatakse oluliselt eelarvet ajavahemikuks 2021–2027. Tulevikus püütakse muuta programm piiratud võimalustega noorte jaoks kergemini juurdepääsetavaks, muutes selle seeläbi kaasavamaks. Laiendades programmi kasutuselevõttu õpetajate, koolitajate ja akadeemiliste ringkondade

seas, suurendatakse selle võimet lähendada meie süsteeme ja saada kasu parimate tavade jagamisest. **Digitaalse Euroopa programmiga** toetatakse kõrgema taseme digioskuste arendamist, et võimaldada digitehnoloogiate kasutuselevõttu majanduses ja edendada haridusepakkujate digisuutlikkust. Toetades liikmesriikide tegevust, *ajakohastab komisjon 2020. aasta teises kvartalis ka **digiõppe tegevuskava**, et edendada nii noorte kui ka täiskasvanute digioskusi ja tagada, et iga haridusorganisatsioon on digiajastuks valmis.*

Meie noored on Euroopa tulevik ja see tulevik peaks olema helge.

Lapsevanemad soovivad loomulikult, et nende lastel oleks head töö- ja karjääriväljavaated. Paraku leiab liiga palju noori sageli ainult madalapalgalisi, ajutisi ja mittestandardseid töökohti, kus nad ei saa oma andeid arendada ega tulevikku planeerida. Puudega noorte, rändetaustaga noorte ja noorte lapsevanemate puhul on mahajäämuse oht veelgi suurem. *Et noorte töötuse vastast võitlust tõhustada, esitab komisjon 2020. aasta teises kvartalis oma ettepanekud, kuidas tugevdada **noortegarantiid**, mille abil juba praegu on igal aastal 3,5 miljonit noort saanud koolitust ja haridust või leidnud tööd. Uus noortegarantii peab jõudma noorteni ning toetama neid oskuste arendamisel ja töökogemuse saamisel, seda eelkõige seoses keskkonnasäästlikule majandusele ja digitehnoloogiale üleminekuga.*

Töölase liikuvuse ja majandusliku ümberkorraldamise toetamine

Kõigil eurooplastel – nii noortel kui ka vanadel – peaks olema juurdepääs õigeaegsele ja temale sobivale toetusele, sealhulgas koolitusele, et parandada kvaliteetse töö saamise või ettevõtte asutamise võimalusi. Pääaeu iga täiskasvanu on mingil eluetapil tööd otsinud. Osa inimesi saavutab edu kohe pärast haridussüsteemist lahkumist ning tänu tugevale võrgustikule ja tõendatud kogemustele liiguvad nad kergesti ühelt töökohalt teisele. Teiste jaoks on see palju keerulisem. Neil võib puududa teave töövõimaluste kohta, nad ei pruugi leida tööd, mis vastaks nende oskustele ja kogemustele, või on nad isiklikult ja perekondlikult keerulises olukorras. Avaliku ja erasektori tööturuasutused peaksid lisaks töötutele toetama üha enam ka neid, kellel on oht kaotada töö aegunud oskuste tõttu.

Täna esitatud kestliku Euroopa investeerimiskava, mis on Euroopa rohelise kokkuleppe investeerimiskava, aitab kaasa Euroopa ees seisva ülemineku rahastamisele. Mõnes piirkonnas ja sektoris avaldab keskkonnasäästlikumale majandusele üleminek tõenäoliselt suuremat mõju kui teistes. Kava lahutamatu osa on õiglase ülemineku mehhanism, sealhulgas sihtotstarbeline õiglase ülemineku fond, millega toetatakse piirkondi, mida üleminek eeldatavasti rohkem mõjutab. Seega peaks mehhanism aitama tagada, et kedagi ei jäeta kõrvale. Ühtlasi näitab see ELi püüdu seista hea selle eest, et keskkonnavaline ja sotsiaalne jätkusuutlikkus käivad käsikäes. Investeeringutega arendatakse uusi majandustegevusi ja luuakse uusi töökohti, vähendatakse CO₂-jalajälge, tagatakse taskukohane energia ja edendatakse uute oskuste omandamist. Õiglase ülemineku CO₂-heitega tööstusest sõltuvates

piirkondades võib toimuda ka **moderniseerimisfondi** abil, kuna sellest toetatakse töötajate ümberpaigutamist, ümberõpet ja täiendõpet, haridust, tööotsimist ja idufirmasid. Selleks et olla solidaarne koondatud töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjatega ning pakkuda neile toetust, võib sekkuda ka **Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond**.

Uute töökohtade loomine

Euroopa majandus on seitsmendat aastat järjest kasvukursil. Eeldatakse, et 2020. ja 2021. aastal see jätkub, isegi kui majanduskasvu väljavaated vähenevad. Tööturud on endiselt tugevad ja töötus väheneb jätkuvalt, kuigi aeglasemas tempos.

Euroopa peab seda tugevat alust ära kasutama, tagamaks, et Euroopa sotsiaalne turumajandus looks ka lähiaastatel kõigile rohkem ja paremaid töökohti. Selle ümberkujundamise keskmes on 2020. aasta esimeses kvartalis esitatav **tööstusstrateegia**, mis on tihedalt seotud ühtse turuga ja võimaldab meie ettevõtjatel teha uuendusi ning töötada välja uusi tehnoloogiaid, edendada ringlust ja luua uusi turge. Strateegia lahutamatu osa on sotsiaal- ja tööhõiveküsümiste käsitlemine, mis võimaldab kõigil kodanikel, ettevõtjatel, piirkondadel ja linnadel tööstuse ümberkujundamisest kasu saada. **Komisjon esitab 2020. aasta esimeses kvartalis ka ettepaneku väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) mõeldud konkreetse strateegia kohta.** Viimase viie aasta jooksul on 85% uutest töökohtadest loonud just nemad. Et luua Euroopas töökohti, on vaja VKEde puhul edendada innovatsiooni, tagada rahastamine ja vähendada bürokraatiat.

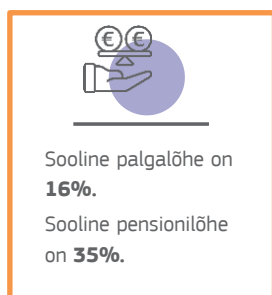
Euroopa Regionaalarengu Fondil, Euroopa Sotsiaalfondil ja Ühtekuuluvusfondil on jätkuvalt oluline roll sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse toetamisel meie liikmesriikides, piirkondades ja maapiirkondades, samuti selles, et pidada sammu maailmas toimuvate digitaalsete ja keskkonnasäästlike muutustega. Komisjoni ettepanekus järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta on aastateks 2021–2027 nähtud ühtekuuluvuspoliitika rakendamiseks ette 373 miljardit eurot (jooksevhindades). Territoriaalset ühtekuuluvust toetavad ka Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfond. Komisjoni ettepanekus kutsutakse üles looma ka programmi „InvestEU“, mis peaks kaasama 650 miljardi euro väärtuses investeeringuid, millest 50 miljardit eurot on ette nähtud sotsiaalse taristu projektidele ja sotsiaalsetele investeeringutele haridusse ja oskustesse, sotsiaalsesse ettevõtlusse ja mikrorahastamisse. Programmi „InvestEU“ toel on võimalik katsetada ka partnerlusmudeleid ning uusi äri- ja rahastamismudeleid, mis aitaksid saavutada paremaid sotsiaalseid tulemusi ning vallandada investorite ja heategevusliku kapitali potentsiaali.

Uute töökohtade loomine on midagi rohkemat kui ainult majanduskasv. Seda eriti sotsiaalmajanduses, kus tuleb vastata sotsiaalsetele vajadustele. Euroopa sotsiaalmajanduses töötab ligikaudu 13,6 miljonit inimest. Sotsiaalsed ettevõtted ja organisatsioonid võivad kaasata kohalikke kogukondi, luua soodsa pinnase algatusteks ja tulu

saamiseks ning tuua samas kõiki tööturule lähemale. Sotsiaalmajandus pakub uuenduslikke lahendusi hariduse, tervishoiu, energiasüsteemi ümberkujundamise, eluasemete ja sotsiaalteenuste pakkumise valdkonnas. Samuti võib see olla teerajajaks kohalikes kliimamuutustega seotud ülemineku rohelistes kokkulepetes, kuna selle raames luuakse kohaliku tasandi liite, mis kaasavad kodanikke ja ettevõtjaid. *Komisjon käivitab 2021. aastal sotsiaalmajanduse tegevuskava, et edendada sotsiaalseid investeeringuid ja sotsiaalset innovatsiooni ning suurendada sotsiaalsete ettevõtete potentsiaali töökohtade loomisel, sealhulgas tööturult enim tõrjutud inimeste jaoks.* Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete abil võib samuti tagada, et olemasolevaid vahendeid kasutatakse kaasamist toetaval viisil, näiteks pakutakse töövõimalusi puudega või vaesuse ohus olevatele inimestele.

Võrdõiguslikkuse edendamine

Liidu tugevuse ja ühtsuse allikaks on liidu mitmekesisus, mis puudutab nii inimesi, kultuuri kui ka traditsioone, kuid Euroopa saab edasi liikuda vaid siis, kui ta kasutab kõiki oma haid omadusi, andeid ja potentsiaali. Selleks tuleb luua õiglasem ühiskond, kus samade püüdlustega inimestel on nende saavutamiseks samad võimalused. Kuigi liidus asuvad maailmas kõige võrdsemad ühiskonnad, tuleb meil veel palju ära teha. Euroopa peab suurendama oma pühendumust kaasatuse ja võrdõiguslikkuse arendamisele selle kõigis vormides, sõltumata soost, rassilisest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest. Võrdõiguslikkus on praeguse komisjoni poliitilises tegevuskavas tähtsal kohal ning esimest korda sisaldab see võrdõiguslikkuse portfelli ja uut spetsiaalset rakkerühma.

Erilist tähelepanu väärrib naiste olukord. Madal tööhõivemäär on nii majandusele kui ka naistele endile halb. Hoolimata kõrgemast haridustasemest on naistel meestega võrreldes lühem ja killustatum karjäär, mis on sageli tingitud hoolduskohustustest. Nende karjäär edeneb aeglasemalt ning nende sissetulekud ja pensionid on väiksemad, kuid eluiga pikem. Mõnes sektoris on naised alaesindatud. Nii on see digierialade puhul, kus isegi mitte iga viies IKT-spetsialist ei ole naine.

Naiste pension on keskmiselt ainult kaks kolmandikku meeste pensionist, mis on veelgi suurem erinevus kui palgalõhe. Oluline on võidelda stereotüüpide vastu töömaailmas, et tagada naiste karjääri edenemine ja õiglane palk. Paremad lastehoiu- ja pikaajalise hoolduse teenused on osa lahendusest, millega tagatakse hoolduskohustuste võrdsem jagamine naiste ja meeste vahel. *Komisjon esitab 2020. aasta esimeses kvartalis uue **Euroopa soolise võrdõiguslikkuse strateegia**, et teha edusamme soolise palgalõhe kaotamisel, sealhulgas siduvate tasustamise läbipaistvuse meetmete abil, ja pensionilõhe kaotamisel, edendada naiste juurdepääsu tööturule ning suurendada ettevõtetes ja organisatsioonides juhtivatel ametikohtadel töötavate naiste arvu.*

Inimeste hüvanguks toimiv majandus peab toimima ka puudega inimeste hüvanguks.

Euroopa ligipääsetavuse aktiga luuakse võimalusi kättesaadavate toodete ja teenuste arendamiseks. Tehnoloogia koos kohandatud töö ja töökohtadega võib luua võimalusi puudega inimestele ning inimestele ja ettevõtetele, kes hoolitsevad puudega inimeste vajaduste eest. Puudega inimestel on siiski jätkuvalt raskusi juurdepääsuga haridusele ja koolitusele, töökohtadele,

sotsiaalkaitsesüsteemidele ja tervishoiule. Samuti on neil sageli raske osaleda aktiivselt oma kogukonna poliitilises või kultuurielus. Komisjon jätkab jõupingutusi ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamiseks. *Komisjon esitab 2021. aastal puudega inimesi käsitleva tugevdatud strateegia, mis põhineb puudega inimesi käsitleva Euroopa strateegia (2010–2020) käimasoleva hindamise tulemustel.*

Kiiremad ja tõhusamad integreerumise viisid kolmandate riikide kodanikele võivad anda otsest kasu nii neile kui ka tööturule ja ühiskonnale tervikuna. Paljud liikmesriigid võiksid paremini kasutada nende oskusi ja kvalifikatsioone ning soodustada nende juurdepääsu kaasavale ja kvaliteetsele haridusele ja koolitusele. Tuginedes 2016. aasta integratsiooni tegevuskavale, suurendab komisjon oma toetust liikmesriikide ja teiste peamiste sidusrühmade, nagu kohalike ja piirkondlike ametiasutuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja sotsiaalpartnerite integratsioonimeetmetele.

3. Õiglased töötingimused

Euroopa töötajatel peaks olema õiglane miinimumpalk, mis võimaldab inimväärset elu.

See ei tähenda, et ELis kehtestatakse igale töötajale ühesugune miinimumpalk. Miinimumpalk tuleks kehtestada vastavalt riigisisestele tavadele kas kollektiivlepingute või õigusnormide abil. Hästi toimivad kollektiivläbirääkimised tööandjate ja ametiühingute vahel on väga tõhus viis, et kehtestada piisavad ja õiglased miinimumpalgad, sest töötajad ja tööandjad tunnevad oma sektorit ja piirkonda kõige paremini. *Komisjon käivitab täna sotsiaalpartneritega konsulteerimise esimese etapi selle kohta, kuidas tagada liidus töötajatele õiglane miinimumpalk.*

Töö on midagi enam kui elatise teenimine. Töökoht pakub teile sotsiaalseid suhteid ja kohta ühiskonnas, samuti võimalusi isiklikuks ja ametialaseks arenguks. See kehtib aga ainult siis, kui teil on õiglased ja väärivad töötingimused. Uued töövormid arenevad kiiresti ja neid toetab peamiselt digitehnoloogia. Need aitavad kaasa majanduskasvule ja töökohtade loomisele ning edendavad innovaatilisi teenuseid,

pakkudes paindlikkust ja võimalusi töötajatele, füüsilisest isikust ettevõtjatele, klientidele ja ettevõtjatele. Samas võivad need tekitada ka ebakindlaid töösuhteid. Selleks et suurendada usaldust digiülemineku vastu ja täielikult realiseerida selle potentsiaal, on uute ärimudelite

jaoks vaja selgemaid õigusnorme, millega välditakse kuritarvitusi, säilitatakse kõrged tervishoiu- ja ohutusstandardid ning tagatakse parem sotsiaalkaitse. Tehnoloogiline innovatsioon peab käima käsikäes sotsiaalse innovatsiooniga. Euroopalik lähenemisviis on inimlik ja eetiline ning see peab jätkuvalt meie tulevikku kujundama.

Eelkõige nõuab platvormimajanduse jätkusuutlik kasv platvormitöötajate töötingimuste parandamist. Uue digiteenuste õigusaktiga, mis esitatakse 2020. aasta teisel poolaastal, ajakohastatakse digiplatvormide, -teenuste ja -toodete vastutus- ja turvaeeskirju ning viiakse lõpule digitaalse ühtse turu loomine. Samal ajal korraldab komisjon platvormitöö tippkohtumise, et arutada prioriteetseid küsimusi ja võimalikke lahendusi, sealhulgas näiteks tööalast staatust, töötingimusi ja platvormitöötajate juurdepääsu sotsiaalkaitsele, juurdepääsu kollektiivsele esindatusele ja läbirääkimistele ning platvormitöö piiriüleseid aspekte.

Digiüleminek ja uued tehnoloogiad muudavad ka töökohta. ELis kehtivad töötajatele kõrged tervishoiu- ja ohutusstandardid. Robotid ja digitaalsed vahendid võivad inimestelt ohtlikud ja monotoonsed ülesanded üle võtta, kuid muutused võivad tekitada ka uusi probleeme. Uued töömudelid – püsiühendus, suurem veebipõhine ja mobiilne töö, inimene-masin kasutajaliidesed, töötajate jälgimine, värbamine ja haldamine algoritmide abil, kui mainida vaid mõnda – võivad suurendada tootlikkust, mis on elatustaseme üldiseks parandamiseks hädavajalik, kuid need töömudelid peaksid arenema nii, et välditakse uusi diskrimineerimis- või tõrjutusmustreid või uusi riske töötajate füüsilisele ja vaimsele tervisele. Kõrgete standardite säilitamiseks vaatab komisjon läbi oma tööhutuse ja töötervishoiu strateegia ning käsitleb neid uusi riske koos traditsioonilisemate riskidega, nagu kokkupuude ohtlike ainetega ja tööõnnetuste oht.

Õiglasel töötingimused tähendavad ka tugevat sotsiaaldialoogi: töötajad ja tööandjad võivad leida ühiseid lahendusi, mis vastavad kõige paremini nende vajadustele. Tugevad esindusorganisatsioonid ja nende õigeaegne kaasamine poliitika kujundamisse nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil on äärmiselt olulised. Komisjon uurib võimalusi sotsiaaldialoogi ja kollektiivlääbirääkimiste edendamiseks ning ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide suutlikkuse suurendamiseks ELi ja riiklikul tasandil. Väga oluline on ka tõhus dialoog ettevõtete tasandil, eriti kui ettevõtetes toimuvad restruktureerimised või märkimisväärsed muutused. Kuna ettevõtted töötavad üha enam piiriüleselt, peaksime täielikult ära kasutama olemasolevaid töötajate kaasamise vahendeid, nagu Euroopa tööõukogud, et edendada töötajate teavitamist ja nendega nõu pidamise kultuuri.

Praegu teises ELi liikmesriigis elavate või töötavate liidu kodanike jaoks tähendavad õiglasel töötingimused õiglast liikuvust. Võrreldes kümne aasta taguse ajaga elab või töötab praegu teises ELi liikmesriigis kaks korda rohkem kodanikke. Miljonid ettevõtjad, eelkõige VKEd, tegutsevad piiriüleselt. Nad saavad kasu ühtsest turust,

mis on oluline majanduskasvu ja töökohtade seisukohast. ELi õigusnormid peavad olema eesmärgipärased, et tagada selle toimumine õiglasel ja läbipaistval viisil ning aus konkurents ettevõtjate vahel, kaitsta töötajate õigusi ning vältida topeltmakseid ja sotsiaalsed dumpingut. Hiljuti loodud **Euroopa Tööjõuamet (ELA)** on peamine vahend ELi õigusnormide kohaldamise ja jõustamise hõlbustamiseks selles valdkonnas, parandades ühtse turu toimimist. See annab üksikisikutele ja tööandjatele lihtsa juurdepääsu teabele teises ELi liikmesriigis töötamise või tegutsemise kohta ning toetab riiklike ametiasutuste koostööd, sealhulgas kontrollide tugevdamise ning deklareerimata töö ja pettuste vastu võitlemise valdkonnas.

4. Sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus

Tugeva sotsiaalkaitse tagamine

Selleks et sotsiaalkokkulepe oleks paindlik, peab see põhinema tugeval solidaarsusel. Me peame tegema rohkem, et toetada neid, kes kaotavad töö meie majandust mõjutavate väliste sündmuste tõttu, edendades nende ümberõpet ja tööturule naasmist. *Komisjon teeb ettepaneku Euroopa töötushüvitiste edasikindlustuskava kohta*, et kaitsta meie kodanikke ja vähendada survet riigi rahandusele väliste šokkide ajal.

Meie sotsiaalkaitsestandardeid tuleb kohandada ka töömaailma uue tegelikkuse, uute nõrkade kohtade ja kodanike uute ootustega. Mitmes liikmesriigis ei ole mõnel füüsilisest isikust ettevõtjal ja mittestandardsetes töösuhetes oleval isikul juurdepääsu piisavale sotsiaalkaitsele. Sotsiaalkaitse kättesaadavust käsitleva soovitusena rakendamine tagab, et kõik on kaitstud töötuse, haiguse, vanaduse, invaliidsuse või tööõnnetuste eest, olenemata nende tööalasest staatusest.

See, et kedagi ei jäeta kõrvale, tähendab ka, et taskukohased tervishoiuteenused on kättesaadavad. Vaesemad inimesed elavad tavaliselt kuus aastat vähem kui jõukamad. Tervishoiu edendamine, paremate ennetusmeetmete ja patsiendikeskse tervishoiu edendamine võib pakkuda kõigile taskukohaseid ja kvaliteetseid tervishoiuteenuseid. ELi väärtustel ning universaalsuse, solidaarsuse ja õigluse põhimõtetel põhinevate sotsiaalkaitse süsteemide kujundamiseks on vaja välja töötada uued ja integreeritud tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandemudelid. Nii on võimalik kasutada parimat kulutõhusat innovatsiooni, mis vastab rahvatervise tegelikele vajadustele. Patsiendikeskne lähenemisviis aitaks saavutada paremaid tulemusi, näiteks ei peaks ravi ootama liiga kaua ja ravi oleks kergesti kättesaadav. Oluline eesmärk selles valdkonnas on tagada, et Euroopa võitleks vähktõvega, mis on üks käesoleva sajandi suurimaid terviseprobleeme ja ohustab miljonite eurooplaste elu. Selles võitluses on Euroopa võtnud endale kohustuse olla juhtrollis. 2020. aasta veebruaris algatab komisjon üleeuroopalise

arutelu, et esitada *selle aasta neljandas kvartalis ambitsioonikas Euroopa vähktõvevastase võitluse kava*, mis aitaks vähendada selle haiguse põhjustatud kannatusi.

Vananemine paneb meie sotsiaalkaitstesüsteemid proovile. Pensionid võivad muutuda enamiku eurooplaste peamiseks sissetulekuallikaks. Eluea pikenemisel peaks inimestel olema võimalus kauem töötada. Seda võimaldaks parem tervis ja suurem tähelepanu eakamate töötajate vajadustele töökohal. See aitaks säilitada pensionisüsteemide jätkusuutlikkust, samuti tugevdada tööandja- ja kolmanda samba pensione. Siiski vajavad mõned vanemad inimesed erihoolust. Taskukohasele ja kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu tagamine on oluline väerika elu toetamiseks vanemas eas, kasutades samas ära võimalusi, mida pakub hooldusmajandus.

Praegu: 3 töötajat
pensionäri kohta. Kui olukord
ei muutu, siis 2050:
2 töötajat pensionäri kohta.

Vananemine ei ole ainus demograafiline probleem. Demograafilise maastiku muutumisele ELis aitavad kaasa uued leibkonnamudelid, nagu üheliikmeliste leibkondade suurem arv, liikuvus linnadesse, mis põhjustab maapiirkondade rahvastikukadu, ajude äravool või isegi rändevood. Praeguse olukorra kaardistamiseks *esitab komisjon 2020. aasta esimeses kvartalis aruande demograafiliste muutuste mõju kohta*. Aruande järel esitatakse 2020. aasta neljandas kvartalis **roheline raamat vananemise teemal**, et algatada arutelu vananemise pikaajalise mõju, eelkõige hoolduse ja pensionide, ning selle üle, kuidas toetada aktiivsena vananemist. Tunnistades, et üleminek keskkonnasäästlikule majandusele ja digitehnoloogiale ning demograafilised muutused mõjutavad inimesi erinevalt, esitatakse 2021. aastal pärast demograafiaaruannet ka **maapiirkondade pikaajaline visioon**. Selle pikaajalise visiooni eesmärk on toetada maapiirkondi neile omaste probleemide lahendamisel alates vananemisest ja rahvastikukaost kuni ühenduvuseni, vaesuseohuni ning piiratud juurdepääsuni teenustele, sotsiaalkaitsele ja tervishoiule.

Võitlus vaesuse ja tõrjutuse vastu

110 miljonit eurooplast on
vaesuse- või sotsiaalse
tõrjutuse ohus. 7 miljonit
vähem kui 10 aastat tagasi.

See, et kedagi ei jäeta muutuste ajastul kõrvale, tähendab võitlust vaesuse vastu. Viimase kümne aasta jooksul on kogu ELis vaesusest pääsenud miljonid inimesed, kuid hoolimata meie ühisest ELi eesmärgist aidata 2020. aastaks vaesusest pääseda 20 miljonil inimesel, on üle viiendiku eurooplastest endiselt ohus. Väerikas elu tähendab töö otsimiseks vajalikku toetust, juurdepääsu taskukohastele ja kvaliteetsetele tervishoiuteenustele, inimväärsatele haridus- ja koolitusvõimalustele, taskukohasele eluasemele ning taskukohastele olulistele kaupadele ja teenustele, sealhulgas veele, energiale, transpordile ja digitaalsidele. Tööturult eemale jäänutele on miinimumsissetuleku tagamise kavad koos neid võimaldavate teenustega viimane abinõu, mis peaks tagama inimväärsel elu. Kinnisvarahinnad on kogu liidus tõusnud, mistõttu on eluase ja eluasemekulud enamiku inimeste jaoks vähem taskukohased. Kodutus, mis on eluasemekulude kasvu halvim tagajärg, suureneb enamikus liikmesriikides.

Kütteostuvõimetus ja raskused tänapäevastesse kokkuhoidlikesse lahendustesse investeerimisel näitavad, et peame olema valvsad CO₂-neutraalsele majandusele üleminekuga kaasnevate uute jaotusprobleemide suhtes.² Kõigil neil põhjustel on vaja laialdast arutelu, et võtta arvesse vaesuse arvukaid ja omavahel seotud põhjusi, arutada eri poliitikavahendite mõju ja vaadata läbi edasised sammud.

Vaesus mõjutab perekonnas kõiki – nii vanemaid kui ka lapsi. Vaestes peredes elavad lapsed on elu alustades ebavõrdses seisus.

Nad seisavad hilisemas elus silmitsi suuremate terviseprobleemide ja madalama haridustasemega, mis viib lõpuks tagasi vaesusse. Investeeringud kvaliteetsesse ja kaasavasse alusharidusse ja lapsehoidu ning koolidesse, juurdepääsu tervishoiule, toidule ja inimväärsele eluasemele võivad selle väljapääsmatu olukorra lahendada. 2021. aastal

esitab komisjon **lastegarantii**, tagamaks, et lastel on juurdepääs vajalikele teenustele ja et neid toetatakse kuni täiskasvanuikka jõudmiseni.

Paljud ELis elavad romad on eelarvamuste ja sotsiaalse tõrjutuse ohvrid hoolimata asjaolust, et ELi liikmesriikides on diskrimineerimine keelatud. Romade tõrjutus nõuab pikaajalisi kohustusi kõigil tasanditel. Romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate ELi raamistik aastani 2020 on andnud mõningaid positiivseid tulemusi. 2020. aasta neljandas kvartalis esitletakse järeलगatust romade võrdõiguslikkuse ja kaasamise kohta, tuginedes raamistiku hindamise tulemustele.

5. Euroopa väärtuste edendamine maailmas

Euroopa peaks kasutama oma poliitilist ja majanduslikku mõju, et edendada sotsiaalset õiglust ülejäänud maailmas. Rahvusvaheline koostöö, arengukoostöö ja kaubanduspoliitika loob majanduskasvu, töökohti ja heaolu nii Euroopas kui ka meie partnerite seas. Kaubandus on midagi enam kui lihtsalt kaupade ja teenuste vahetamine. See on ka Euroopa strateegiline vara. See võimaldab meil luua partnerlusi, kaitsta meie turgu ebaausate tavade eest ja tagada rahvusvaheliselt kokkulepitud standardite järgimine. Komisjon töötab tugeva, avatud ja õiglase kaubanduse tegevuskava kallal. Kõigis uutes laiaulatuslikes kahepoolsetes lepingutes on kestliku arengu peatükk ning kõrgeimad kliima-, keskkonna- ja töökaitse standardid (lapstööjõu suhtes nulltolerants), et tagada meie kaubanduspartneritega asjakohased võrdsed tingimused. Komisjon tugevdab ka dialoogi eelkõige Lääne-Balkani riikidega, et edendada Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist selles piirkonnas.

² Vastavalt Euroopa rohelinele kokkuleppele esitab komisjon 2020. aastal suunised kütteostuvõimetusle kohta.

Samuti peaks Euroopa võtma range seisukoha kehtivate lepingute või kaubanduskokkulepete jõustamise suhtes, et edendada ja kaitsta rahvusvaheliselt kokkulepitud väärtusi seoses töötajate õigustega. Komisjon nimetab ametisse kaubandusvaldkonna juhtiva järelevalveametniku, kes jälgib ja parandab meie kaubanduslepingute täitmist ning teeb koostööd meie kaubanduspartneritega, et tagada kohustuste tõhus täitmine. EL jälgib tähelepanelikult meie kaubanduslepingutes sätestatud kliima-, keskkonna- ja töökaitsenormide rakendamist ning näitab lapstööjõu suhtes üles nulltolerantsi.

6. Töötame üheskoos

Käesoleva teatisega algatatakse laiaulatuslik arutelu kõigi ELi riikide ja piirkondadega ning kõigi meie partneritega. Sellega nähakse ette mitmed lähikuudel ELi tasandil võetavad algatused, mis aitavad kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele.

Ainuüksi EL tasandil tegutsemisest ei piisa. Kui uute tehnoloogiate mõju saab selgemaks, kliimameetmete tulemused jõuavad meie igapäevaellu ja demograafiline surve kasvab, peame oma reageerimist kõigil tasanditel pidevalt kohandama ja tugevdama. Edu võti on sageli riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste, samuti sotsiaalpartnerite ja kõigi tasandite asjaomaste sidusrühmade käes, kes teevad koostööd ELiga, et see toimiks.

Seepärast kutsub komisjon kõiki ELi, riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi ning partnereid üles esitama 2020. aasta novembriks oma seisukohad edasiste vajalike meetmete kohta ning võtma endale konkreetsed kohustused samba rakendamiseks. Kogu 2020. aasta jooksul püüab komisjon aktiivselt kaasata kõiki oma partnereid: Euroopa Parlamenti, nõukogu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed, Regioonide Komiteed, sotsiaalpartnereid ja kodanikuühiskonna organisatsioone. Seisukohti ja kohustusi saab esitada veebisaidi „Yoursay-social-europe“³ kaudu.

Eesmärk on koostada ühiselt tegevuskava, mis kajastab kõiki panuseid ning mis esitatakse kinnitamiseks kõige kõrgemal poliitilisel tasandil.

³ <https://ec.europa.eu/social/yoursay-social-europe>